

LIITE 4: Yleistä valtiontuista ja erityisesti de minimis –tuista

Tuki katsotaan valtiontueksi silloin, kun kaikki neljä seuraavista tunnusmerkeistä täyttyvät:

- julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan
- taloudellinen etu on valikoiva, eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityksiin
- toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (kilpailuvaikutuskriteerit)
- toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (kauppavaikutuskriteerit)

Mikäli edellä olevista kriteereistä yksikin jää toteutumatta, voidaan avustusta harkita myönnettäväksi

- kuitenkin kansallista lainsäädäntöä noudattaen. Valtiontukisääntelyn soveltuvuutta arvioitaessa tunnusmerkkien täytyminen on kuitenkin yleensä tietynlainen perusolettama, joten kynnys on suhteellisen alhaalla.

Tuki voi olla suoraan yrityksille tai toimialalle myönnettyä tukea tai muuta taloudellista etua. Suoran avustuksen lisäksi tueksi voidaan lukea mm. valikoivat verohelpotukset, ehdoltaan edulliset lainat ja takaukset, alihintainen vuokra tai vaikkapa toimenpiteet, joilla lievennetään maksuja, jotka yritykset tavanomaisesti joutuvat maksamaan.

Toimenpide katsotaan tyypillisesti valikoivaksi, jos tuen myöntävällä viranomaisella on tuen suhteen harkintavaltaa. Sen sijaan yleisiä toimenpiteitä ei pidetä valtiontukena. Yleisiksi toimenpiteiksi katsotaan mm. yleinen verokannan lasku tai maksuhelpotukset kaikille yrityksille niiden koosta, sijainnista tai alasta riippumatta.

Hallinnollisesti kevein tapa huomioida EU:n valtiontukisäännöt on myöntää tuki ns. de minimis -tukea koskevan säännön perusteella (komission asetus 1407/2013). De minimis -tuella tarkoitetaan vähämerkityksistä julkista tukea, jonka määrä on enintään yhteensä 200 000 euroa yhtä yritystä kohden nykyisen ja kahden edellisen verovuoden ajanjaksolla.

Pienten tukien ei katsota vääristävän kilpailua tai vaikuttavan jäsenmaiden väliseen kauppaan eikä niistä tarvitse tehdä ennakkoilmoitusta komissiolle. Tuen myöntämiseen liittyvät asiakirjat tulee kuitenkin säilyttää mahdollista jälkivalvontaa varten kymmenen vuotta tukipäätöksestä.

Enimmäismäärään tulee huomioida kyseisen jäsenvaltion kaikkien eri viranomaisten kyseisenä ajanjaksona de minimis -tukena myöntämä rahoitus. Tuki voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen kustannuksiin, kunhan yrityksen eri lähteistä saaman de minimis –tuen kokonaismäärä ei ylitä enimmäismäärää.

Vaikeuksissa olevalle yritykselle de minimis -tukea voidaan myöntää avustuksena, mutta jos tuki myönnetään lainana tai takauksena, tukiviranomaisen on varmistettava, ettei tuensaaja ole vaikeuksissa asetuksen tarkoittamalla tavalla.

Tukiviranomaisen on ennen de minimis -tuen myöntämistä selvitettävä yrityksen kuluvan ja kahden aikaisemman verovuoden aikana kaikkien eri viranomaisten myöntämät muut de minimis -tuet. Täten avustuksen valmistelun aikana hakijalta on kirjallisesti tai sähköisesti kysyttävä asiaa. Enintään 200 000 euron tuki, joka myönnetään yritykselle kolmen peräkkäisen verovuoden kuluessa, voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen kustannuksiin, kunhan yrityksen eri lähteistä saaman de minimis -tuen kokonaismäärä ei ylitä enimmäismäärää.

– De minimis -tuet ovat yrityskohtaisia, ja ne kasautuvat vain yrityksen saamien muiden de minimis -tukien kanssa. Muunlaiset yrityksen saamat valtiontuet eivät siten vaikuta de minimis -enimmäismäärän seurantaan.